

บทที่ 5

วิจารณ์ และสรุปผลการทดลอง

5.1. วิจารณ์ผลการทดลอง

จากการทดลองกระตุ้นการสร้างแอนติบอดีต่อหอร์โมนโชมาโทสแตดตินในไก่พื้นเมือง และหนูขาว Wistar ด้วยแอนติเจนที่เตรียมจากการเชื่อมระหว่าง SRIF และ pHMCN ปรากฏว่า ไก่พื้นเมืองและหนูขาวพันธุ์ Wistar กลุ่มที่ได้รับแอนติเจนสามารถสร้างแอนติบอดีต่อโชมาโทสแตดตินได้ โดยจะเห็นได้จากการตรวจสอบหาระดับแอนติบอดีด้วยวิธี indirect ELISA ซึ่งเป็นการหาปริมาณของแอนติบอดีที่มีอยู่ในพลาสม่าของไก่พื้นเมือง หรือหนูขาวพันธุ์ Wistar ถ้าในตัว อย่างพลาสม่ามีแอนติบอดีสูงก็จะสามารถจับกับแอนติเจนที่เคลือบอยู่บนเพลทได้มาก จากนั้นเมื่อเติมแอนติบอดีจากกระต่ายที่ต้านแอนติบอดีของไก่พื้นเมือง หรือหนูขาวที่เชื่อมติดกับเอนไซม์ลงในเพลท แอนติบอดีจากกระต่ายก็ไปจับกับพลาสม่าของไก่พื้นเมือง หรือหนูขาว ยิ่งมีพลาสม่าที่จับกับแอนติเจนมากเท่าไรแอนติบอดีจากกระต่ายก็จะจับได้มากเท่านั้น ความเข้มสีก็จะสูงค่าดูดกลืนแสงที่ 492 นาโนเมตร ก็จะยิ่งสูงตาม โดยจากการทดลองจะเห็นได้ว่าพลาสม่าไก่พื้นเมืองกลุ่มที่ได้รับการกระตุ้นการสร้างภูมิคุ้มกันต่อหอร์โมนโชมาโทสแตดตินมีค่าอยู่มากการดูดกลืนแสงที่ 492 นาโนเมตร สูงขึ้นตั้งแต่สัปดาห์ที่ 4 ของการทดลองหรือที่อายุ 12 สัปดาห์จนสิ้นสุดการทดลองหรือที่อายุ 20 สัปดาห์ และในทิศทางเดียวกันหนูขาวพันธุ์ Wistar กลุ่มที่ได้รับการกระตุ้นภูมิคุ้มกันมีค่าการดูดกลืนแสงที่ 492 นาโนเมตร สูงขึ้นตั้งแต่สัปดาห์ที่ 1 ของการทดลองหรือที่อายุ 5 สัปดาห์จนสิ้นสุดการทดลองหรือที่อายุ 12 สัปดาห์ ดังนั้นมีไก่พื้นเมือง หรือหนูขาว สร้างแอนติบอดีต่อหอร์โมนโชมาโทสแตดติน ก็ทำให้หอร์โมนโชมาโทสแตดตินที่หลั่งมาจากไอก่อชาลามัสไม่สามารถออกฤทธิ์ได้ ทำให้มีการหลั่ง STH จากต่อมพิทูอิทารี สูงขึ้น ดังงานทดลองของ Schusdziarra *et al.* (1978) ได้กระภูมิคุ้มกันต่อหอร์โมนโชมาโทสแตดตินในสุนัข และ Dubreuil *et al.* (1989), Tannenbaum and Ling (1984), Tannenbaum *et al.* (1990) ได้กระภูมิคุ้มกันต่อหอร์โมนโชมาโทสแตดติน ในหนู พนบว่าสัตว์ที่สองชนิดมี STH ในพลาสม่าสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการกระตุ้นภูมิคุ้มกัน Zainurt *et al.* (1991) ได้กระตุ้นภูมิคุ้มกันต้าน SRIF ในแกะพบว่าระดับ STH ในพลาสม่าสูงขึ้น และทำการหาแอนติบอดีໄตเตอร์โดยใช้ I^{125} พนบว่าระดับแอนติบอดีต่อ SRIF สูงขึ้น

เพื่อยืนยันผลการทดลองจึงได้มีการตรวจสอบทางอ้อมว่าไก่พื้นเมืองและหนูขาว Wistar กลุ่มที่ได้รับการกระตุ้นการสร้างภูมิคุ้มกันมี STH สูงขึ้นจริงหรือไม่โดยใช้วิธีการวัดการเจริญของกระดูกอ่อนที่ปลายกระดูกขา (tibial test) เนื่องจาก การกระตุ้นการเจริญเติบโตของกระดูกโดย STH นั้น อาศัยตัวกลางคือ IGF-I (insulin-like growth factor-I) ที่สร้างจากต้นและเซลล์กระดูกอ่อนเองเพื่อเร่งการสร้างคอลลาเจนให้เป็น bone matrix ในกระดูกแข็ง และเร่งการสร้าง epiphyseal chondrocytes สำหรับการเจริญของกระดูกอ่อนที่ปลายกระดูกขา (epiphyseal plate) ส่วน STH นั้น จะมีฤทธิ์ทางตรงไปกระตุ้นการเจริญของกระดูกยาว (longitudinal bone) เช่นกระดูกแขน กระดูกขา เป็นต้น โดยกระตุ้นการเปลี่ยนแปลงของ epiphyseal growth plate precursor cells และฤทธิ์ทางอ้อมจะไปเพิ่มการตอบสนองต่อ IGF-I และเพิ่มปริมาณของ IGF-I เพื่อกระตุ้นการขยายตัวและการเปลี่ยนแปลงของเซลล์ chondrocyte (Olle *et al.*, 1987) โดยผลการทำ tibia test พบว่าทั้งไก่พื้นเมืองและหนูขาวพันธุ์ Wistar กลุ่มที่ได้รับการกระตุ้นภูมิคุ้มกันด้านฮอร์โมนโซมาโทสเตตินมีความขาวของกระดูกอ่อนที่ปลายกระดูกยาวมากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการกระตุ้นภูมิคุ้มกันแสดงว่าทั้งไก่พื้นเมืองและหนูขาวพันธุ์ Wistar กลุ่มที่ได้รับการกระตุ้นภูมิคุ้มกันมีการหลัง STH เพิ่มมากขึ้น จึงทำให้กระดูกอ่อนที่ปลายกระดูกยาวมีความขาวเพิ่มมากขึ้น แสดงถึงกับงานทดลองของ Vodian and Nicoll. (1979) ได้ทำการฉีด growth releasing factor (GRF) 1 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร ให้หนูพันธุ์ Sprague dawley พบว่าการหาระดับ STH โดยวิธี tibia test เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับการหา STH โดยวิธี RIA (Radio Immuno Assay) เท่ากัน 0.93 ± 0.06 ต่อ 1 ในทำนองเดียวกัน Ailabouni *et al.* (1966), Greenspan *et al.* (1950) และ Pena *et al.* (1972) ได้ทำการทดลองในหนู Rat เพศเมีย พบว่าเมื่อเพิ่มระดับของ STH ที่ฉีดให้หนูมากขึ้นค่า tibia test ยิ่งมากขึ้น ดังนั้นการที่ไก่พื้นเมืองและหนูขาวกลุ่มที่ได้รับการกระตุ้นภูมิคุ้มกันต่อฮอร์โมนโซมาโทสเตตินมีค่า tibia test มากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการกระตุ้นภูมิคุ้มกัน เนื่องจากฮอร์โมนโซมาโทสเตตินที่หลังจากต่อมใต้สมองส่วนไฮโพทาลามัสไม่สามารถไปยับยั้งการหลัง STH จากต่อม pituitary ดังนั้น STH ที่มากขึ้นจึงไปมีผลต่อสิริยะของสัตว์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งผลทางตรงของ STH การเจริญของกระดูก ซึ่งได้เห็นจากการทำ tibia test แล้วว่ากระดูกอ่อนขาวที่ปลายกระดูกยาวมีความขาวขึ้นจริง ส่วนผลทางอ้อมของ STH นั้นจะไปมีฤทธิ์เพิ่มการเติบโตของกล้ามเนื้อ และลดปริมาณไขมันในร่างกาย Harvey *et al.* (1987) และ Harvey and Scanes (1987) ได้แสดงให้เห็นว่าการให้ฮอร์โมนโซมาโทสเตตินแก่ไก่ เลี้กชอร์นเพศผู้ทำให้ระดับฮอร์โมน STH ในเลือดลดลง และเมื่อให้แอนติบอดีต่อฮอร์โมนโซมาโทสเตตินทำให้ระดับ STH เพิ่มขึ้น ในทำนองเดียวกัน Buonomo *et al.* (1987) ได้ทดลองให้แอนติบอดีต่อโซมาโทสเตตินที่ผลิตจากซีรัมของแพะให้กับไก่กระทงพันธุ์ Hubbard พบว่าทำให้ระดับ STH ในเลือดเพิ่มขึ้น งานวิจัยข้างต้นเป็นหลักฐานยืนยันว่าการกระตุ้นภูมิคุ้มกันต่อต้าน

ชอร์โโนนโโซมาโทสแตตินสามารถกระตุ้นให้ไก่โตเร็วขึ้นและมีไขมันน้อยลงเนื่องจากทำให้ระดับ STH ในเลือดเพิ่มขึ้น นอกจากนั้นการกระตุ้นภูมิคุ้มกันต่อต้านชอร์โโนนโโซมาโทสแตตินในไก่เพศผู้ ยังมีผลทำให้การใช้พลังงานในร่างกายเพิ่มขึ้น โดยการเพิ่มระดับชอร์โโนน thyroxine และ tri-iodothyronine (Lam *et al.*, 1986)

ผลการกระตุ้นภูมิคุ้มกันต่อต้านโโซมาโทสแตตินต่อลักษณะการเจริญเติบโตของไก่พื้นเมือง: น้ำหนักตัวของไก่พื้นเมืองกลุ่มทดลองเมื่ออายุ 10, 12, 14, 16, 18, และ 20 สัปดาห์เพิ่มขึ้น 6.6, 8.4, 10.5, 5.6, 4.4, และ 5.4 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับคล้ายกับรายงานของ Spencer *et al.* (1986) ที่ทดลองกับไก่กระทงสายพันธุ์ Ross-1 โดยเตรียมแอนติเจนจากการเชื่อมระหว่างชอร์โโนนโโซมาโทสแตตินกับอัลฟ่าโกลบูลินจากซีรั่มของคน (human serum α -globulin) ซึ่งพบว่าเมื่ออายุ 16 สัปดาห์ไก่มีน้ำหนักตัวเพิ่มขึ้นถึง 15 เปอร์เซ็นต์ อาจเป็นเพราะว่าไก่พันธุ์ Ross-1 เป็นสายพันธุ์ที่โตเร็วกว่าไก่พื้นเมืองที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ อย่างไรก็ตามผลการทดลองนี้คลายคลึงกับการทดลองลักษณะเดียวกันในโคขาวลำพูนเมื่อได้รับการกระตุ้นการสร้างภูมิคุ้มกันต่อโโซมาโทสแตตินพบว่าโโคมีน้ำหนักเพิ่มขึ้น (เพทาย และ พันทิพา, 2534) และจากผลการทดลองอัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ยต่อวัน (average daily gain, ADG) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเมื่ออายุ 12 และ 18 สัปดาห์ ประสิทธิภาพในการใช้อาหารของกลุ่มที่ได้รับการกระตุ้นภูมิคุ้มกันมีแนวโน้มดีกว่ากลุ่มควบคุมเมื่ออายุ 12, 16 และ 18 สัปดาห์ (ภาพที่ 8) และความยาวแข็งของไก่พื้นเมืองกลุ่มที่ได้รับการกระตุ้นภูมิคุ้มกันมีความยาวมากกว่ากลุ่มควบคุม 4.6 %, 2.9 %, 4.1 %, 3.8 %, 3.8 %, 2.5 % และ 2.5% เมื่ออายุ 8, 10, 12, 14, 16, 18, และ 20 สัปดาห์ ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าไก่พื้นเมืองกลุ่มที่ได้รับการกระตุ้นภูมิคุ้มกันความยาวมากกว่ากลุ่มควบคุม 4.6 %, 2.9 %, 4.1 %, 3.8 %, 3.8 %, 2.5 % และ 2.5% เมื่ออายุ 8, 10, 12, 14, 16, 18, และ 20 สัปดาห์ ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าไก่พื้นเมืองกลุ่มที่ได้รับการกระตุ้นภูมิคุ้มกันความยาวแข็งมากกว่าไก่กลุ่มควบคุมทดลองระยะเวลาที่ทดลองระหว่างอายุ 8-20 สัปดาห์ สาเหตุที่ไม่พบนัยสำคัญทางสถิติอาจเนื่องจากจำนวนสัตว์ทดลองมีน้อยเกินไปทั้งนี้เนื่องจากราชาชอร์โโนนโโซมาโทสแตตินแพงมากทำให้ไม่สามารถเพิ่มจำนวนสัตว์ทดลองได้ (ตารางที่ 2 และ 3) ผลการทดลองที่ได้คล้ายกับ Spencer and Garssen. (1983) ทดลองใน雛ตัวผู้พบว่าหลังการกระตุ้นภูมิคุ้มกันต้านชอร์โโนนโโซมาโทสแตตินพบว่าความยาวขาเพิ่มขึ้นทดลองจำนวนสูงและน้ำหนักตัว อย่างไรก็ตาม ไก่กลุ่มกลุ่มที่ได้รับการกระตุ้นภูมิคุ้มกันมีความกว้างหน้าอกมากกว่ากลุ่มควบคุมเมื่ออายุ 8, 10, 12, 14, 16, 18, และ 20 สัปดาห์ เป็น 0.0 %, 7.9 %, 7.9 % ($p<0.05$), 9.3 % ($p<0.05$), 11.4 % ($p<0.05$), 8.7 % ($p<0.05$) และ 8.7 %, ตามลำดับ (ตารางที่ 3, ภาพที่ 9) การกระตุ้นภูมิคุ้มกันต่อต้านชอร์โโนนโโซมาโทสแตตินในไก่พื้นเมืองให้ผลไปในทิศทางเดียวกับรายงานในต่างประเทศที่ทำกับไก่กระทงที่มีอัตราการเจริญเติบโตสูง แต่การเพิ่มน้ำหนักตัวของไก่พื้นเมืองมีอัตราต่ำกว่า ผลดีของการทดลองที่พบคือกลุ่มทดลองมีการเพิ่มน้ำดของกล้ามเนื้อที่หน้าอกอย่างชัดเจนซึ่งลักษณะที่ผู้บริโภคต้องการและการและมีราคาสูง

ผลการกระตุ้นภูมิคุ้มกันต่อโซมาโตสแตตินต่อลักษณะการเจริญเติบโตของหนูขาว Wistar พบว่าในหนังตัวหนูกลุ่มที่ได้รับการกระตุ้นภูมิคุ้มกันต่อโซมาโตสแตตินเมื่อเทียบกับหนูกลุ่มควบคุมเมื่ออายุ 4, 5, 6, 8, 10 และ 12 สัปดาห์ เท่ากัน – 5.6 %, - 2.37 %, - 0.6 %, - 1 %, - 0.3 % และ 0.8 % ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าเมื่ออายุ 4 สัปดาห์ หนูกลุ่มที่ได้รับการกระตุ้นภูมิคุ้มกันต่อโซมาโตสแตตินมีหนังตัวหนังตัวน้อยกว่าหนูกลุ่มควบคุมถึง 5.6 % แต่เมื่อได้รับการกระตุ้นภูมิคุ้มกันต่อโซมาโตสแตตินแล้วต่างของหนังตัวหนังตัวก็ลดลง ดังจะเห็นได้จากผลการทดลองรูปที่ 18 และ 19 ว่าหนูกลุ่มที่ได้รับการกระตุ้นภูมิคุ้มกันต่อโซมาโตสแตตินมีภูมิคุ้มกันเพิ่มขึ้นตั้งแต่อายุ 5 สัปดาห์ จนที่อายุ 12 สัปดาห์ หนูกลุ่มที่ได้รับการกระตุ้นภูมิคุ้มกันต่อโซมาโตสแตตินมีหนังมากกว่ากลุ่มควบคุม 0.8 % แสดงให้เห็นว่าการกระตุ้นภูมิคุ้มกันต่อโซมาโตสแตตินส่งผลให้หนังตัวหนูเพิ่มขึ้น เมื่อจากมี STH หลังเพิ่มขึ้น โดยจะเห็นได้จากผลการทดลองรูปที่ 20 ว่าความยาวของกระดูกอ่อนที่ปลายกระดูกยาวเพิ่มมากขึ้นในหนูที่ได้รับกระตุ้นภูมิคุ้มกันต่อโซมาโตสแตติน ซึ่งเป็นผลที่สนับสนุนว่ามี STH หลังเพิ่มขึ้น

นอกจากนี้ในไก่เพศเมียที่ส่วนใหญ่มีปริมาณไขมันในช่องท้องมาก การกระตุ้นภูมิคุ้มกันต่อต้านฮอร์โมนโโซมาโตสแตตินทำให้ไขมันในช่องท้องของไก่เพิ่มเมื่อทดลองถึง 85 เปอร์เซ็นต์ และการกระตุ้นภูมิคุ้มกันต่อต้านฮอร์โมนโโซมาโตสแตตินทำให้ไขมันในช่องท้องของหนูขาวพันธุ์ Wistar เพศเมียลดลงถึง 47.6 เปอร์เซ็นต์ และลดปริมาณไขมันรอบไตในเพศผู้ 78.12 เปอร์เซ็นต์ คล้ายกับงานทดลองของ Evock *et al.* (1988) พบว่าการให้ STH แก่สุกรพบว่าไขมันในร่างกายลดลง 67.65 เปอร์เซ็นต์ และในทิศทางเดียวกัน Boyd and Bauman. (1989, อ้างโดย Terry., 2001) พบว่าการให้ STH แก่สุกรพบว่าไขมันในร่างกายลดลง 88.33 เปอร์เซ็นต์ นอกจากนี้ Munzer *et al.* (2001) ทดลองให้ STH แก่คนทำให้ไขมันในช่องท้องลดลงจากผลดังกล่าวถือเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการเจริญเติบโตอีกทางหนึ่งเนื่องจากการสร้างไขมันทำให้สิ่นเปลืองอาหารมากกว่าการสร้างเนื้อ และไม่เป็นที่ต้องการของผู้บริโภค จากผลการทดลองที่ได้อาจสรุปได้ว่าการสร้างไขมันในร่างกายหนูขาวกลุ่มที่ได้รับการกระตุ้นภูมิคุ้มกันน้อยกว่ากลุ่มควบคุม คล้ายกับผลการทดลองที่ได้ในไก่เพิ่มเมืองและคล้ายกับงานทดลองของ Lee *et al.* (2000) ที่ได้ทำการทดลองในสุกรพันธุ์ อุ๊กฟัสน (progeny of Yorkshire x Chester dams and Hampshire or Hampshire x Duroc sires) โดยให้ recombinant somatotropin (rST) พบว่าไขมันรอบไต (perirenal adipose tissue) และ ไขมันสันหลัง (back fat) ของกลุ่มทดลองมีปริมาณน้อยกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ ($P<0.05$) คล้ายกับงานทดลองของ Etherton *et al.* (1986), Azian *et al.* (1992), Evock *et al.* (1992), Lee *et al.* (1994), โดยที่พบว่าในหนังตัวเมื่อสิ่นสุดการทดลองไม่มีความแตกต่างกันในทั้งสองกลุ่มการทดลอง การที่ rST มีผลทำให้ไขมันที่สะสมในร่างกายลดลงมีสาเหตุมาจาก rST ไปยับยั้งการนำไขมันเข้าสู่

adipose tissue (Lee *et al.*, 2000) ตลอดจนการลดการประสิทธิภาพของอีนไซม์ fatty acid synthase ลง 26 % (Lee *et al.*, 2000) และนอกจากนี้ rST ยังไม่มีผลลด activity ของ lipogenic enzyme เช่น NADP-malate dehydrogenase, 6-phosphogluconate dehydrogenase, glucose-6-phosphate dehydrogenase, NADP-isocitrate dehydrogenase อย่างมีนัยสำคัญ (Harris *et al.*, 1993), (Magri *et al.* 1990) ดังนั้นสาเหตุที่เพศเมียมีปริมาณไขมันมากกว่าเพศผู้ เพราะสาเหตุจากอิทธิพลของฮอร์โมน เพศ โดยฮอร์โมนที่มีบทบาทสำคัญคือ estradiol โดยพบว่า estrone และ estradiol ถูกเปลี่ยนจากเนื้อเยื่อไขมัน (adipose tissue) ในผู้หญิง Schindler *et al.* (1972) และ Suzuki *et al.* (1995) พบว่ายิ่งมีเนื้อเยื่อไขมันมากยิ่งมี estradiol สูง ทำให้ STH ลดลง (Frantz and Rabkin, 1965) เมื่อ STH ลดลงทำให้ไม่มีการกระตุนให้เกิดขบวนการย่อยสลายไขมัน (Pascual *et al.*, 1995) และไม่มีตัวไปยับยั้งเอนไซม์ที่เกี่ยวกับขบวนการสร้างไขมันดังนั้นจากการทดลองของจึงเห็นได้ว่าทั้งไก่พื้นเมืองเพศเมียและหนูขาวพันธุ์ Wistar เพศเมีย จึงพบไขมันในช่องท้องมากกว่าเพศผู้ นอกจากนี้ estradiol จะไปมีผลต่อการขับ STH ของ pituitary gland เมื่อได้รับการกระตุ้นจาก STHRH (Bellantoni *et al.*, 1991) และ Hartmann *et al.* (1996) พบว่าผู้หญิงที่ได้รับ estradiol จะมีการตอบสนองของ STH ต่อ GHRH ลดลงเช่นกัน ดังนั้นเมื่อ STH ลดลงจะไม่มีผลต่อการเริญเดิบโต ดังนั้นในไก่พื้นเมืองและหนูขาว เพศเมียกลุ่มที่ได้รับการกระตุ้นภูมิคุ้มกันต้านฮอร์โมนโซร์มาโตสแตเดตินแล้ว ฮอร์โมนโซร์มาโตสแตเดตินจะไม่สามารถยับยั้งการหลั่ง STH จากต่อมพิทูอิทารี ทำให้ STH สูงขึ้น เกิดการย่อยสลายไขมันมากขึ้น ดังนั้นไขมันในช่องท้องของกลุ่มที่ได้รับการกระตุ้นภูมิคุ้มกันต้านฮอร์โมนโซร์มาโตสแตเดตินจึงลดลงมากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการกระตุ้นภูมิคุ้มกัน

จากผลปริมาณไขมันในช่องท้องทั้งในไก่พื้นเมืองและในหนูขาวพบว่ามีเพียงเพศเพศเมียกลุ่มที่ได้รับการกระตุ้นภูมิคุ้มกันต่อโซร์มาโตสแตเดตินเท่านั้นที่ไขมันลดลงเมื่อเทียบกับกลุ่มควบคุมเพศเมีย แต่กลุ่มที่ได้รับการกระตุ้นภูมิคุ้มกันต่อโซร์มาโตสแตเดตินเพศผู้ไขมันในช่องท้องไม่มีความแตกต่างจากกลุ่มควบคุมเพศผู้ โดยผลการทดลองที่ได้คล้ายกับงานทดลองของ Azain *et al.* (1992) ทำการฉีด pST ปริมาณ 2 มิลลิกรัมต่อวันให้สุกรพันธุ์ลูกผสม พบว่าในเพศผู้ปริมาณไขมันสันหลังไม่มีความแตกต่างจากกลุ่มควบคุม แต่ในเพศเมียพบว่าปริมาณไขมันสันหลังลดลงเมื่อเทียบกับกลุ่มควบคุม และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างเพศผู้และเพศเมียพบว่าไขมันสันหลังในเพศผู้มีมากกว่าในเพศเมีย

5.2 สรุปผลการทดลอง

ผลการกระตุ้นภูมิคุ้มกันต่อฮอร์โมนโซมาโทสเตตินในไก่พื้นเมืองทำให้แอนติบอดีไตเตอร์เพิ่มขึ้นหลังกระตุ้น 2 สัปดาห์ เป็นผลให้กลุ่มที่ได้รับการกระตุ้นภูมิคุ้มกันด้านฮอร์โมนโซมาโทสเตตินมีความกว้างหน้าอกเพิ่มขึ้นถึง 8.7 เปอร์เซ็นต์ หน้าอกตัวเมื่อ 14-20 สัปดาห์เพิ่มมากขึ้นไก่พื้นเมืองเพศเมียมีไขมันในช่องท้อง (abdominal fat) น้อยกว่ากลุ่มควบคุมถึง 6.6 เท่า (85 เปอร์เซ็นต์) และจากการทำ bioassay วัดการทำงานของ growth hormone โดยวิธี tibial test พบว่ากลุ่มถูกกระตุ้นภูมิคุ้มกันต่อด้านฮอร์โมนโซมาโทสเตตินมีค่า tibial test สูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการกระตุ้นภูมิคุ้มกันโดยในเพศผู้มากกว่ากลุ่มควบคุม 34.33 เปอร์เซ็นต์ ในเพศเมียมากกว่ากลุ่มควบคุม 41.0 เปอร์เซ็นต์ เป็นการบ่งชี้ว่ากลุ่มที่ถูกกระตุ้นภูมิคุ้มกันต่อด้านฮอร์โมนโซมาโทสเตตินมีการทำงาน somatotropic hormone มากกว่า ดังนั้นการกระตุ้นภูมิคุ้มกันต่อฮอร์โมนโซมาโทสเตตินทำให้ไก่พื้นเมืองมีความกว้างของหน้าอกเพิ่มขึ้น ช่วยลดปริมาณไขมันในช่องท้อง

ผลการกระตุ้นภูมิคุ้มกันต่อด้านฮอร์โมนโซมาโทสเตตินในหนูขาวพันธุ์ Wistar ทำให้แอนติบอดีไตเตอร์เพิ่มขึ้นหลังกระตุ้นภูมิคุ้มกัน 1 สัปดาห์ เป็นผลให้กลุ่มที่ได้รับการกระตุ้นภูมิคุ้มกันมีแนวโน้มน้ำหนักตัวมากกว่ากลุ่มควบคุม หนูเพศเมียมีไขมันในช่องท้องน้อยกว่ากลุ่มควบคุมถึง 60.14 เปอร์เซ็นต์ ในขณะเดียวกันหนูเพศผู้มีไขมันรอบไทน้อยกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการกระตุ้นภูมิคุ้มกันและจากการทำ bioassay วัดการทำงานของ somatotropic hormone โดยวิธี tibial test พบว่ากลุ่มถูกกระตุ้นภูมิคุ้มกันต่อด้านฮอร์โมนโซมาโทสเตตินมีค่า tibial test สูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการกระตุ้นภูมิคุ้มกันโดยในเพศผู้มากกว่ากลุ่มควบคุม 35.87 เปอร์เซ็นต์ ในเพศเมียมากกว่ากลุ่มควบคุม 50.23 เปอร์เซ็นต์ เป็นการบ่งชี้ว่ากลุ่มถูกกระตุ้นภูมิคุ้มกันต่อด้านฮอร์โมนโซมาโทสเตตินมีการทำงาน growth hormone มากกว่า

5.3 ข้อเสนอแนะ

- เนื่องจากข้อจำกัดของการใช้เทคนิคการกระตุ้นภูมิคุ้มกันต่อด้านฮอร์โมนโซมาโทสเตตินคือราคาของฮอร์โมนโซมาโทสเตตินที่มีราคาแพงมาก ดังนั้นการประยุกต์ใช้เทคนิคนี้จำเป็นที่จะต้องพัฒนาเทคนิคการสังเคราะห์ฮอร์โมนนี้ขึ้นมาเอง อาจจำเป็นต้องใช้เทคนิคด้านเทคโนโลยีชีวภาพเพื่อให้ต้นทุนของฮอร์โมนลดลง

- แอดจูเวนท์ที่ใช้ควรมีอิมัลซิไฟเออร์อยู่ด้วย เพราะหลังจากที่ทำให้แอนติเจนกับ mineral oil และชาโภนินผสมกันได้ดีแล้วทิ้งไว้จะทำให้เกิดการแยกชั้นระหว่างสารละลายกับ mineral oil ซึ่งอาจใช้ mannine เป็นตัวอิมัลซิไฟเออร์ได้ ผลเสียของการที่สารละลายแยกชั้นจะทำให้สัตว์ดูดซึม

แอนติเจนเร็วเกินไปทำให้มีแอนติบอดีอยู่ในระยะเวลาสั้นเมื่อเดินอิมัลชันไฟเซอร์สารละลายจะเป็นเนื้อเดียวกับสัตว์จะดูดซึมแอนติเจนได้อย่างช้าๆ จะทำให้มีแอนติบอดียาวนานขึ้น

3. ไก่พื้นเมืองที่นำมาใช้ในการกระตุ้นภูมิคุ้มกันต่อไข่มาโดยเดตินควรใช้ไก่ที่มีอายุน้อยประมาณ 4 สัปดาห์ หรือใช้ไก่ในช่วงที่มีขั้นตอนการเจริญเติบโตสูงที่สุด จะทำให้เห็นผลของการกระตุ้นภูมิคุ้มกันที่ชัดเจน